

форшлагги дослідники кажуть, що виконувати їх краще без наголосу, але за рахунок головної ноти (сустраговано). У ритмічній танцювальній музиці іноді можливе виконання форшлаггу за рахунок попередньої ноти (антиципація); але й тут «сухо» відстукувати їх навряд чи варто.

Висновок. В контексті застосування стильового підходу до вивчення програмних творів в класі фортепіано дослідження подружжя Єви і Пауля Бадюра-Скоди та їхня титанічна праця «Інтерпретація Моцарта», на мою думку, має стати настільною книгою для кожного викладача, його дороговказом у досягненні високого професіоналізму у своїй діяльності.

Список використаних джерел:

1. Бадюра-Скода Ева и Пауль. Інтерпретація Моцарта (1972). Електронний ресурс. Режим доступу до інформації : <https://notkinastya.ru/badura-skoda-eva-i-paul-interpretatsiya-motsarta-1972/>
2. Грінченко Т.Д. Методика викладання фахових дисциплін. Електронний ресурс. Режим доступу о інформації: <https://dspace.vspu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6509/ГРІНЧЕНКО%20Т,Д,%20Навчально-методичний%20посібник%20МВФД.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
3. Грінченко Т.Д. Теорія і практика формування мистецького досвіду майбутнього вчителя музики. Монографія. Вінниця:«Твори», 2018. 300с. Електронний ресурс. Режим доступу до інформації: https://library.vspu.net/jspui/bitstream/123456789/3895/1/grinchenko_monograf.pdf

УДК 378.147: 351.853

Шимкова Ірина Вікторівна,
irina.shym22@gmail.com

РОЛЬ ОСВІТИ У ЗАХИСТІ КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Анотація. У статті наголошується на ключову роль освіти у справі збереження культурної спадщини в умовах воєнних конфліктів, а також обґрунтовується необхідність розвитку цього напрямку для підвищення ефективності захисту культурних цінностей під час війни.

Ключові слова: культурна спадщина України, воєнний стан, збереження, майбутні фахівці.

Abstract. The article emphasizes the key role of education in preserving cultural heritage in the context of military conflicts, and it substantiates the necessity of developing this area to increase the effectiveness of protecting cultural valuables during wartime.

Keywords: cultural heritage of Ukraine, state of war, preservation, future professionals.

Постановка наукової проблеми. Культурна спадщина є невід'ємною частиною ідентичності нації та людства в цілому. Під час воєнних конфліктів пам'ятки культури опиняються під реальною загрозою руйнування чи пошкодження. Освіта та наукові дослідження відіграють ключову роль у збереженні культурних цінностей, розумінні їх значущості та розробці ефективних методів захисту. Навчальна дисципліна «Культурна спадщина України та світу» сприяє формуванню системних знань студентів про процеси теоретичного осмислення, вивчення та збереження історико-культурних цінностей. Розширення змісту цього курсу шляхом включення матеріалів, присвячених впливу військових конфліктів на культурну спадщину, дозволить підвищити готовність майбутніх фахівців до вирішення складних завдань у галузі захисту культурних надбань в умовах війни. Доповнення навчальної програми такими темами сприятиме формуванню у здобувачів освіти необхідних компетенцій для ефективної діяльності зі збереження культурної спадщини в екстремальних воєнних реаліях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Збереження національних культурних цінностей в умовах збройних конфліктів привертає увагу багатьох вітчизняних та зарубіжних дослідників. Зокрема, Кара-Васильєва Т. займається вивченням та фіксацією пошкоджених і зруйнованих нерухомих і рухомих культурних пам'яток у різних регіонах України [1]; правові аспекти збереження культурної спадщини в умовах війни розглядаються у праці Іванової Н., Пестрецової О. [2]; особливості вивчення збереження культурної спадщини в умовах війни досліджують Зузяк Т. та Марущак О. [1]. Питання міжнародного права у сфері охорони культурних цінностей вивчали такі науковці, як В. Акуленко, В. Ярмакі, Т. Мазур, І. Мищак.

Втім, ескалація широкомасштабного збройного конфлікту, розв'язаного РФ проти України, зробила вкрай актуальним питання збереження культурної спадщини саме в умовах інтенсивних воєнних дій та надзвичайних воєнних обставин.

Мета і завдання статті є висвітлення ключової ролі освіти у справі збереження культурної спадщини в умовах воєнних конфліктів, а також обґрунтування необхідності розвитку цього напрямку для підвищення ефективності захисту культурних цінностей під час війни.

Виклад основного матеріалу. Важливою складовою навчальної дисципліни «Культурна спадщина України та світу» є аналіз впливу воєнних конфліктів на культурні надбання, що становлять надзвичайну цінність для нашої спільної історії та культурної спадщини. Глибоке вивчення та розуміння того, яким чином військові дії можуть загрожувати історичним пам'яткам і традиціям, надасть здобувачам освіти можливість розробити конкретні стратегії та підходи для ефективного захисту культурних цінностей в умовах кризових ситуацій. Цей розділ курсу спрямований на висвітлення та усвідомлення унікальних викликів, що постають перед збереженням культурної спадщини під час воєнного стану. Він забезпечить майбутніх фахівців необхідними інструментами для вироблення дієвих стратегій із захисту, евакуації та відновлення культурних цінностей у скрутні воєнні часи [3].

Опанування цього матеріалу сформує у здобувачів освіти компетенції для розв'язання складних завдань у галузі збереження культурних надбань в екстремальних умовах збройних конфліктів.

Для збереження культурної спадщини під час війни визначальними методами повинні бути:

1. Евакуація та безпечне зберігання рухомих культурних цінностей. Це стосується музейних експонатів, творів мистецтва, архівних документів тощо. Вони мають бути вчасно вивезені у безпечні місця та захищені від пошкоджень.

2. Зміцнення захисту нерухомих пам'яток. Використання мішків з піском, дерев'яних або металевих конструкцій для укріплення стін історичних будівель, церков, замків. Створення протипожежних бар'єрів.

3. Документування стану об'єктів. Ретельна фіксація поточного стану пам'яток за допомогою фото-, відеозйомки та 3D-сканування для майбутнього відновлення.

4. Облаштування сховищ. Підготовка спеціальних приміщень (бомбосховищ, підвалів) для тимчасового зберігання евакуйованих культурних цінностей.

5. Співпраця з військовими. Координація зусиль з військовими підрозділами для захисту пам'яток від обстрілів та пошкоджень. Маркування об'єктів емблемою ЮНЕСКО.

6. Інформаційні кампанії. Роз'яснення цивільному населенню важливості збереження культурної спадщини та правил дій на випадок загрози руйнувань.

7. Міжнародна допомога. Залучення міжнародних організацій та експертів для технічної та фінансової підтримки зусиль із захисту пам'яток культури.

8. Цифрове архівування. Створення електронних баз даних та реєстрів для фіксації стану і деталей культурних об'єктів.

Комплексний і системний підхід із застосуванням цих методів допоможе максимально забезпечити культурну спадщину від руйнівних наслідків війни.

Навчання фахівців з реставрації, консервації та евакуації культурних об'єктів є критично важливим елементом у справі захисту культурної спадщини під час війни. Конфлікти та бойові дії створюють численні ризики для історичних будівель, музейних колекцій, археологічних знахідок та інших культурних цінностей. Саме тому підготовка висококваліфікованих реставраторів є вкрай необхідною.

Освітні програми у цій галузі повинні охоплювати широкий спектр теоретичних та практичних знань. По-перше, студенти мають ґрунтовно вивчати історичні, мистецькі та матеріалознавчі аспекти культурної спадщини. Це дозволить їм краще розуміти цінність та унікальність об'єктів, з якими вони працюватимуть. По-друге, навчання має включати детальне ознайомлення з сучасними методами реставрації, консервації та пакування для безпечної евакуації культурних цінностей. Особлива увага має приділятися питанням захисту від пошкоджень та руйнувань, спричинених вогнем, водою, вибухами тощо.

Висновки. Дослідження цього напрямку навчальної діяльності, свідчить про критичну важливість розширення курсу "Культурна спадщина України та

світу" для включення розділу про збереження культурної спадщини під час воєнного стану. Крім того, майбутнім фахівцям необхідно опанувати навички швидкого реагування, оцінки ризиків та прийняття рішень у надзвичайних ситуаціях. Під час війни часто доводиться діяти в обмежених часових рамках та в умовах підвищеної небезпеки, тому практичні тренінги та стажування на об'єктах культурної спадщини є незамінними елементами освітнього процесу.

Список використаних джерел:

1. Кара-Васильєва Т. В. Культурна спадщина України: дослідження, її стан у період новітніх викликів сучасності. *Вісник Національної академії наук України*. 2022. № 7. С. 42–46. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnanu_2022_7_13 (дата звернення 20.05.2024 р.)

2. Іванова Н. Правові аспекти збереження культурної спадщини в умовах війни. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2022. Вип. 64. С. 28–42. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2022_64_4 (дата звернення 20.05.2024 р.)

3. Ірина ШИМКОВА, Тетяна ЗУЗЯК, Оксана МАРУЦАК ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка* / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2024. Вип. 73. Том 3. С. 174-181. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/73-3-26>